

Därför flyttade värmlänningar till Härjedalen

Värmlandssläktningar var temat, när Jämtlands släktforskarförening på lördagen hade inbjudit till träff. Föreningens vice ordförande Bror Halvarsson hälsade välkommen. Sedan gick ordet till Christer Kalin, som forskar om värmlänningar i Härjedalen.

Intressant och sakkunnigt redovisade Kalin orsaken till att värmlänningar flyttade till landskapet.

Orsaken kan sökas i en befolkningstillväxt, som medförde överbefolkning och ökade hemmansklyvningar i Värmland.

Jordbrukets underklass ökade, vilket resulterade i säsongvandringar till andra områden i vårt land.

Andra orsaker var bruksdöd. Små lokala hyttor lades ned, när malmen tröt. Detta resulterade i arbetslöshet.

Skogshanteringen startade tidigare i Värmland än i andra landskap i vårt land. Detta resulterade i att utbildad arbetskraft importerades till Norrland, när skogshanteringen startade här.

Christer berättade, att han mött uppgifter, att det var värmlänningar, som lärde ut skogsbruket. I Småland körde man förr med oxar, medan värmlänningarna brukade hästar för skogens körslor.

Husförhörslängder

Kalins forskning utgick från Härjedalens husförhörslängder för åren 1850-1900 och avsåg endast värmlänningar, som var födda i Värmland.

Flyttningslängder finns från 1860-talet för Härjedalen och som bilagor finns utförliga flyttningsbetyg. Christers forskning sker församlingsvis och i bokstavsordning efter socknarna i landskapet. Ett problem med forskning om landskapet Värmland är bristen på bra kartor från aktuell tidsperiod. En karta från lantmäteriet presenterades, men den anger situationen som den är i dag.

I läns museets etnologiska arkiv finns material om värmlänningar. För Härjedalen finns endast fyra uppteckningar medan det för Jämtland är betydligt mer omfattande.

En forskarkatalog om Värmland kan ge goda tips. Den kan beställas från Värmlands bildningsförbund.

Efter Christer Kalins utförliga redovisning över sin forskning, blev det Axel Grindes tur, att berätta om sin forskning i Värmlandsättlingar. Grinde har koncentrerat sig på värmlänningar, som kom till Jämtland. Axel berättade, att han själv ej hade någon anknytning till landskapet, utan det var brist på sysselsättning, som gjorde, att han började intressera sig för Värmland, eftersom hans svärfar kom därför. Omfattningen av värmlänningar, som flyttade till Jämtland var ganska stor åren 1860-1890. Grinde redovisade antalet inflyttade till varje församling.

ÖP Lördag 7 februari 1987

Träff i BERG

Den 14 februari var det dags för släktforskarträff i Svenstavik. Ett 40-tal intresserade samlades i det fina kommunbiblioteket för att prata släktforskning med anknytning till Bergs kommun.

Redan vid den inledande presentationen kunde vi konstatera att flera av de närvarande hade gemensamma forskningsintressen och anor. Vi kunde också konstatera att mycken gedigen släkt- och hembygdsforskning gjorts och fortfarande gjordes i kommunens olika delar.

Stig Göransson gav oss därefter en intressant inblick i vad man i en 1700-talsstatistik kan utläsa om förhållandena i en socken.

Efter kaffe med stut och kroker följde intensiva överläggningar i spridda grupper. Våra vänner i Berg har all heder av arrangemangen och vi som gästade er ber att få tacka för en innehållsrik och trivsamt eftermiddag.

KR

Kassörens ruta

Med detta nr av JLS-nytt följer inbetalningskort för 1987. De av er som redan erlagt avgiften förpassar inbetalningskortet till papperskorgen.

Ett fåtal medlemmar har glömt att betala medlemsavgiften för 1986, men vi ger oss inte. Ni får ett extra inbetalningskort som påminnelse.

Årsavgiften är 30 kronor.

GRATISANNONSER

"Uppländska släkttavlor"

heter en bok som Norrtälje Släktforskarförening ger ut under första kvartalet 1987. Boken omfattar 152 sidor släkttavlor ur 1600-talets domböcker från Södra och mellersta Roslagen. Boken är sammanställd av Nils Sundelius.

Priset beräknas bli under 100 kronor och upplagan blir 400 exemplar.

Har du anor i detta område har du här ett bra komplement till din egen forskning. Sekreteraren (063-304 42) kan upplysa om vilka skeppslag som ingår. Beställning av boken görs till Norrtälje Släktforskarförening, Box 280, 761 00 NORRTÄLJE.

KRAMM

Släktutredningen för ättlingar till Christoffer Kramm börjar nu närma sig slutet.

Kramm var den som gav ett "sågbruk" sitt namn, Kramfors.

Boken om släkten Kramm kommer att omfatta över 300 sidor och beräknas kosta 60-70 kronor. Intresserade bör snarast ta kontakt med Henning Eriksson, Skarpåkersvägen 15, 872 00 KRAMFORS. Tel. 0612 - 121 12.

PS Den 11-12 juli 1987 ordnas i Kramfors släkt- och släktforskarträff till vilket alla är välkomna.

*****

Här fortsätter och avslutas Jöns Söders reseskildring av en Stockholmsresa 1896.

Derifrån åter med spårvagn till Slussen och med snabba steg till Lutherska Missionshuset på Söder, ty vi visste att der hölls aftonbön, men till vår stora ledsnad kom vi alldeles för sent. Som vi då var Mosebacke nera, så gick vi dit för att se hela Stockholms legenhet. Wi blev så upptagna i allt detta, så vi hade så ner med full hals ropadt: "Olle, Olle, om vi ej hade eftertenkt den löjliga uppståndelsen deraf. Hvad som dock mest fängslade oss, var en enkel slipstensinretning och en mang-

el. Men så kom vi ihåg den väntande Olof på den bestemda platsen. Wi skyndade dit men ingen Olof vi såg. Wi väntade, vi såt och vi låg, men allt förgefves. Wi steg alltså på ångbåt till Logårdstrappan, då Pål och jag gick öfver Norrbro och Gustaf Adolfs torg, der vi kastade några blickar på G. A:s staty till häst, snabbt vidare efter Regeringsgatan, för att entligt att enligt löfte åter helsa på den snella Ingeborg. Efter att ha beundrat åtskilliga stora handelsbutiker och varit i några fick vi veta, att vi var nera Betlehems kyrkan, och att der var aftonbön och tiden redan inne visste vi. Entligt hittade vi igen den lilla kyrkan, och till vår glädje är ock Kyrkoherde Andersson från Hässleholm på predikstolen och hade till text Joh. ev 14 kap, 1-2 mfl. "Edert hjerta vare icke oroligt, tron på Gud och tron ock på mig. I min faders hus äro många boningar; om så icke vore skulle jag hafva sagt Eder det: jag går bort för att bereda Eder rum." Och hur godt var det icke att i en så minnesrik kyrka få höra Jesu uppmuntrande ord: "Edert hjerta vare icke bedröfvadt - ty jag går bort för att bereda Eder rum". Och att der mången sjuk fann ro och vederqvickelse, det vittnade mången gledjetår om. Derifrån af försynen ledda kom vi till Johannes kyrkogård, der Pål uppmärksammade en gravvård hvarpå stod det välbekanta och för oss kära namnet C. O. Rosenius. Då blev vi ej litet glad, till minne tog vi ett trälöfblad. Och glada gick vi derifrån genom Humlegården till Ingeborg. Ankomna dit stod Pål och jag som frågetecken vända mot varandra, ty dörren var stängd! Men i vår rådvilla fick vi se hvad vi ej i Stockholm observerat - en vit knapp vid sidan af dörren, hvarpå stod skrifvet: "Tryck på knappen!" Min Jöns han gjorde så, hvilket hade en så lycklig verkan, att själfva fru Almström kom för att öppna och helsade oss velkomna åter. Efter att ha undfått välplegning och fullproppad med kära helsningar till hennes slektingar och vänner, treder vi ut på gatan och stiger för sista gången i spårvagn till staden. Der hoppar vi ur, går in uti en handelsbod och köper litet porslin till minne från Stockholm. Ankomna hem i kvarteret möter oss både Olof och kaptenen med glada miner, ty de ha nyss slutadt sin aftonbön. Som vi nästa morgon ämnar fara hem, uppstår en diskussion om hvilket dera vi skall fara till (oläsligt).

Till slut somnade Olof ifrån oss, men Pål och jag fortsätter vårt samtal vidare. Men så kommer vi ock ihåg att vi ej har klar rekning med vår Gud för denna dag, samt ej tackat honom för all nådesbevisning. På torsdagsmorgonen var vi alla uppe med tanken på hemresan och vidare ut i staden för att lemna några kronor. Men snart är tiden inne för att taga afsked av den oförglömlige kaptenen. Wisst hade han ett blått band på rockslaget, men endock smög sig en tår från mitt öga, då han tryckte min hand till afsked och till minne och tankepråk gemensamt gaf oss Esaias 43 1-2. Men lika missbelåtna med denna storartade plan, som Tivoli, Kungstredgården, Strömparterren, ty samma bullrande musik, samma oändliga mängd med toddy, punch och konjaksbord med omkringsittande herrar och fröknar. Mera missbelåtna en tillförne steg vi då in i spårvagnen för att genaste vegen komma till vårt kvarter. Då var ock kaptenen borta, så vi kom totalt till korta. En helt förlorad dag, så tyckte jag.

På onsdagsmorgonen den 14 juli begifver vi oss med ångbåt till Ladugårdslandet, men ankomna dit uppstår just en rådvilla om vi skall treda inom dessa skrankor eller skall vi nöja oss med att höra maskinernas vinande på afstånd och emellan plankorna se svansen på en tjur, ty intredesavgiften är ej mindre en 3 kronor. Men då sade jag till Pål: vi har förfeladt vårt mål om vi ej treda inn, fasten "plånan" ej är stinn. Och köpte vi biljett och gick in. Och vad vi då fick se, tycker jag mig på bästa sätt kunna beskrifva med att låna följande godbit derom ur veckoupplagan af Arbetets söner: "Stora och onda tjurar med ring i nosen, vackra välfödda kor, ståtliga hästar, högfärdiga tuppar och beskedliga höns, feta grisar och raggiga getter, ulliga får och skällande hundar, sinnrika maskiner, tröskverk, plogar, harfvar, refsor mm mm som till landtbruksredskapen hör. Sedan vi beskådadt detta och förtert en behöflig portion mat, skulle vi se endels litet till, men intressena voro delade ock kom vi öfverens om den dumheten att skiljas åt - Olof gick åt sitt håll och jag följde Pål. Ej många

steg går Pål och jag förren vi kom till en stor byggnad, som vi ej förr hade sett och som var fullproppad fasten välordnad af alla i en jernhandel förekommande husgerådssaker och verktyg. Den kristlige och snelle vaktmästaren följer oss till Runeberg, der vi af hemlängtan en smula glada stig ombord; dock blef vi på samma gång oroliga, ty hvars mans tal var om att det skulle blifva sjögång ute på hafvet. Sedan vi passerat förbi Waschholm och kom ut på Ålands haf, fick vi ock sanna denna spådom, ty kappseckar och bylten af hvarjehanda slag började, för fartygets vaggande skull, ramla om hvart annat. Efven qvinnor och styfva män raglade såsom druckna, då de skulle marschera fram och åter. Wisst log jag deråt, men måste dock för min egen svaghets skull hålla mig stilla på min plats på fördeck. Och efter en stunds förlopp blir jag ock vimrig i hufvudet och qvallmig i magen med derpå följande krekningar. Så fick jag känna den kvalmiga sjösjukan. Men mot min egen förmodan var jag svagare en de flesta andre. Efven Pål och Olof behölls friska till utseendet, fasten de klagade öfver lidanden. Tanklös, vårdslös och redlös lade jag mig der på deck, der jag tillbringade hela natten i blåst och regn. Så redlös var jag, att jag ej med visshet kan minnas om det var Olof eller Pål, som kom opp med midt tecke och stoppade om mig der jag låg likt en arucken i regnet och stenkolsröken. På morgonen blir det tjocka; vid 6-tiden skulle vi egentligen ha varit framme i Sundsvall, men fick för tjockans skull ligga stilla i tre timmar. Då blef jag visst litet kryare, fasten betydligt illamående. Då uppstod en merkelig diskussion emellan en kristligt sinnad vermlenning och en Strindbergs trosefterföljare. Olof och Pål kunde ej annadt än deltaga i att försvara kristendomens sanningar, som så lastades och förkastades af flera djerfva otroshjeltar. Jag retade ock mig för att hellre lyssna till en inskrida, men måste för mitt ruskiga beteende kråla mig åt sidan.

Åter sattes Runeberg i väg med half maskin, och efter en stund syntes några fiskare, hvilka kaptenen måste fråga hvar vi hvar belegna. Då svarades, att vi hvar nermare Hernösand en Sundsvall, således måste vi vända helt om, och kom ej förren klockan $\frac{1}{2}$ till Sundsvall

Efterlysningar

Även denna gång har vi två långväga efterlysningar.

Från Syd-Afrika skriver E Meldal-Johnsen (fritt översatt):

Kan någon ge mig ytterligare information om några av mina förfäder, Blix-familjen. Jag tror att denna familj har samma ursprung som den adliga släkten Blixencron. Jag tror vidare att de härstammar från Jämtland och är ättlingar till Carl i Kluxås "Man i Jemtland". Jag har lyckats få fram följande antavla:

Peder Blix, levde omkring 1502, norsk adelsman

Magnus (mons) Petri Blix, präst i Undersåker (1532) gift med Ingrid Hansdotter

Lauritz (Lars) Monsson Blix, präst i Undersåker, gift med Kirsten Eriksdotter

Erik Lauritzon Blix, präst i Opdal (1570-1663, gift med Maren Jonsdotter Bull

Lucie Eriksdotter Blix, gift med Anders Roaldsen Blich, präst i Opdal (1600-1662)

E Meldal-Johansen
28 Raymond Crescent
Northdene 4093
Queensburgh, Natal
South Africa

*****

Nästa efterlysare är inte fullt så långt borta.

Jeg holder på med genealogi, og har funnet fram til en Samson Samsonsen, som er født 1642 i Jämtland. Han kom til Norge etter freden till Brömsebro 1645, og bosatte seg i Kvaefjord kommune i Troms fylke i Nord-Norge, der han i 1666 var dreng. Han nektet å avlegge ed til den svenske kongen da han ble voksen.

Kan dere hjelpe meg med å finne ut hvem hans foreldre var, eventuelt hans aner lengre bakover i tida?

På forhånd takk!

Thomas Johansen
Kveøy
9410 Borkenes NORGE

Jag undrar om någon kan hjälpa mig med uppgifter om Per Andersson Ljung, född 1791. Han var från Dalarna, var fältjägare men begärde avsked 1826 på grund av obotlig lungrot och bosatte sig i Handog, Lit.

Jag vill gärna ha uppgift om var denne Per Andersson Ljung var född och vilka som var hans föräldrar. Hans hustru hette Catrin Olsdotter, född 1792 i Fjäl, Lit. Vilka var hennes föräldrar?

Karl Åke Engström
Pl 371,
870 13 VIKSJÖ
Tel: 0611-320 30

*****

18 09 23 - 8221

Medlem med detta personnummer har glömt att ange vad hon heter vid eräggande av medlemsavgiften för 1987. Hör av dig så att jag kan notera att du betalat din avgift. Vi är så antika i vår förening att vi inte använder personnummer. Ikke förty håller vi reda på om någon fyller 90.

Kassören
063-126 126

Red:s ruta

Vad är det för fel på jämtarna och härjedalingarna? Är vi så dåliga på att skriva?

Jag blir onekligen, som redaktör, lite beklämd när jag får medlemsblad med 10-20 sidor från andra föreningar. Inte utan möda lyckas jag i vår förening få ihop 6 sidor.

Nu måste vi skärpa oss!

Du har säkert något intressant att berätta. Fatta pennen! Var inte rädd för språket. Hittar jag några "språkgrodor" så lovar jag att dom inte släpps fram i bladet. Då tar jag kontakt med dig så rättar vi dom tillsammans.

JIS-nytt är medlemsblad för Jämtlands läns Släktforskarförening, Box 418, 831 26 ÖSTERSUND

Läsövning

Det här skriftprovet är från början av 1700-talet. Då gällde fortfarande Magnus Erikssons landslag i modifierad form. I ärvdabalkens Kap 1 fastslås angående arv att "ärve son två lotter och dotter tredjedelen". Det innebar nu inte att dottern ärvde en tredjedel av vad sonen ärvde, utan hon ärvde hälften av vad hennes bror fick. Om bröstarvingarna bestod av tre söner och två döttrar, delades arvet i åtta "lotter". Sönerna fick två "lotter" var, medan döttrarna ärvde en "lott" var.

Den här ordningen bestod till 1845, men de gamla landskapslagarna var faktiskt än värre. Där gällde "gånge hatt till och huva ifrån", dvs om det fanns en son så ärvde dottern ingenting alls.

Även i andra delar av landslagen finns anvisningar om arv. I t ex giftermålsbalken finns regler om de fall när "barn avlat i lönskaläge" hade arvsrätt och om hur morgongåvan skulle ärvas.

Landslagen gällde för hela riket, med undantag för städerna, från 1300-talet. Då var som bekant inte Jämtland och Härjedalen svenskt. Här kom alltså landslagen att gälla först efter 1645.

Forts sid 6

Den här texten är hämtad ur en bilaga till Svegs Tingslags vörting 1714, 18 §.
 "Lösningen" finner du på programbladets baksida. Christer Kalin

Den här texten är hämtad ur en bilaga till Svegs Tingslags vörting 1714, 18 §.
 "Lösningen" finner du på programbladets baksida. Christer Kalin

Ovanstående text är hämtad ur en bilaga till Svegs Tingslags vörting 1714, 18 §.
 "Lösningen" finner du på programbladets baksida. Christer Kalin

forts. fr sid 5

I städerna gällde helt logiskt stadslagen, men i de stycken denna inte gav några anvisningar i en fråga, tillämpades även där landslagen. Lands- och stadslagarna upphörde att gälla den 1 september 1736, då den nya "Sveriges Rikes lag" trädde i kraft. Det är den lagboken som ofta har kallats "1734 års lag".

ChK

Kallelse

Medlemmarna i Jämtlands läns Släktforskarförening kallas härmed till ordinarie årsmöte

Lördagen den 11 april kl 13.00 i Sparbankens Toppsal, Sam Permangatan 7, ÖSTERSUND.

Styrelsen kommer att förelägga årsmötet följande förslag till tillägg i stadgar- nas § 1:

"Föreningen kan, efter beslut av årsmöte, ansluta sig till Sveriges Släktforskarförbund."

Eftersom beslut om stadgeändring, enl § 9, skall fattas av två på varandra följande föreningsmöten kommer en första läsning och beslut om denna stadgeändring att ske vid mötet den 14 mars (se vidare i programbladet).

Styrelsen kommer vidare att föreslå årsmötet:

a t t föreningen ansluter sig till Sveriges Släktforskarförbund, samt
a t t årsavgiften fr o m 1988 höjs från
nuv 30 kronor till 40 kronor.

Medlem, som vill ha någon särskild fråga diskuterad och beslutad vid årsmötet, bör senast den 20 mars anmäla detta till styrelsen - per brev eller telefon.

Välkomna!

*****

Utdrag ur verksamhetsberättelsen för år 1986:

Styrelsen

Styrelsen har under året haft sex protokollförda sammanträden. Därutöver har ett mindre arbetsutskott fungerat. En fråga som varit uppe till diskussion vid ett flertal tillfällen är planerna på ett riksförbund för släktforskare.

Medlemmar

Föreningen hade vid årets slut 228 medlemmar - en ökning med 20 jämfört med samma tid föregående år.

VÅRA LOTTERIER

Det har uppstått ebb i vinstförrådet! Eftersom våra små-lotterier har stor betydelse för föreningens ekonomi: ta gärna med ett och annat. Många av oss snidar, stickar och broderar, eller hur? Allt är välkommet. Ta med till våra möten eller lämna till någon i styrelsen TACK!!

Alva

Mötesverksamhet

Föreningsmöten med varierande innehåll har under året hållits 18 januari, 19 mars, 12 april, 27 maj, 27 september, 11 oktober, 8 november och 6 december.

Andra arrangemang

I anslutning till Östersunds 200-årsjubileum anordnades s k hemvändardagar. Släktforskarföreningen drog "sitt strå till stacken" genom att ordna en utställning på Länsbiblioteket och genom att ordna visningar av Landsarkivet och Lantmäteriet. Utställningen på biblioteket var hela tiden bemannad av kunniga medlemmar.

Studieverksamhet

Behovet av cirkelledare ökar och föreningen försöker att på olika sätt stimulera och förbereda fler medlemmar att ställa upp som cirkelledare.

Från föreningen deltog tre medlemmar i en fortbildningskurs för cirkelledare som Genealogiska Föreningen anordnade på SVAR i Ramsele. Under hösten 1986 anordnade föreningen, med ekonomiskt bidrag från länsbildningsförbundet, en grundkurs för cirkelledare. Kursen samlade 11 deltagare.

Medlemsbladet

Föreningens medlemsblad, JLS-nytt, har utkommit med fyra nummer med sammanlagt 23 textsidor.

Forskarförteckning

Arbetet med en ny upplaga av forskarförteckningen inleddes hösten 1986.

Ekonomi

Ekonomiskt har verksamhetsåret 1986 resulterat i en förlust på drygt 1200 kronor, pengar som tagits från tidigare års över-skott.